

Bilanțul crizei: Ce măsuri a luat Uniunea Europeană

În ultimii zece ani, Uniunea Europeană a înregistrat dezechilibre macroeconomice care au accentuat efectele negative ale crizei financiare și economice începute în 2008. Deși criza a debutat în SUA, prin bula creditelor ipotecare care a culminat cu prăbușirea băncii de investiții Lehman Brothers, aceasta nu a izbucnit peste noapte, ci este rezultatul unui proces îndelungat. **Dezechilibrele din zona euro** (determinate de acumularea, în unele state membre, a unor deficite și datorii publice masive), **dezechilibrele economice** la care s-au adăugat **diferențele tot mai mari la nivel de competitivitate** au făcut ca, pentru unele țări, criza financiară și criza datoriilor, survenite în același timp, să fie foarte greu de gestionat.

PRIMELE MĂSURI

- STABILIZARE FINANCIARĂ

Ca răspuns la aceste provocări, instituțiile europene, împreună cu statele membre și Banca Centrală Europeană au convenit în primul rând, măsuri pentru a asigura **stabilitatea financiară**. Astfel, a fost creat **Mecanismul european de stabilizare financiară**, care îi permite Comisiei Europene să împrumute, în numele UE, până la **60 de miliarde de euro de pe piețele financiare** și să le dea mai departe cu împrumut țărilor din UE care se confruntă cu dificultăți.

De asemenea, a fost creat și **Fondul european de stabilitate financiară** - un fond pentru situații de urgență, cu o **capacitate de creditare de 440 de miliarde de euro**, destinat țărilor din zona euro care întâmpină probleme. Acesta colectează fonduri de pe piețele financiare, în baza garanțiilor oferite de țările din zona euro.

Un grup de experți, denumit „Troika”, format din personal al Comisiei Europene, Băncii Centrale Europene și Fondului Monetar Internațional (FMI), evaluează periodic progresele înregistrate cu privire la reformele convenite.

Deoarece cele 2 două mecanisme menite să asigure stabilitatea financiară (Mecanismul european de stabilizare financiară și Fondul european de stabilitate financiară) au fost instituite ca măsuri temporare, în toamna anului 2012 țările din zona euro au creat un nou mecanism financiar, de data aceasta permanent – **Mecanismul european de stabilitate** (MES). În prezent, capacitatea de creditare a MES este de 500 de miliarde de euro. Alături de contribuțiile provenind de la Fondul Monetar Internațional (FMI), acest mecanism dispune de aproape 750 de miliarde de euro, devenind parte integrantă din strategia globală a UE destinată garantării stabilității financiare.

- COORDONAREA ȘI SUPRAVEGHEREA POLITICILOR ECONOMICE

Pentru a preveni efectele nedorite pe care le pot avea deciziile luate într-un stat membru, UE a decis **reglementarea, parțială, a politicilor economice**. Instrumentul fundamental de coordonare și orientare a procesului de elaborare a politicii economice în statele membre este **Pactul de stabilitate și de creștere**. Acesta stabilește două **reguli principale**:

- *Datoria publică (suma pe care a împrumutat-o statul respectiv) nu poate depăși 60% din PIB valoarea totală a producției unei țări într-un an);*

- *Deficitul național (diferența dintre cheltuieli și venituri într-un an dat) nu poate să depășească 3% din PIB.*

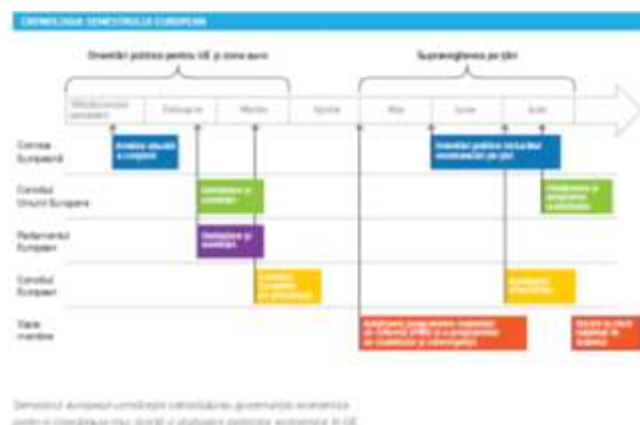
Pactul de stabilitate și de creștere (PSC) a fost consolidat în decembrie 2011 și a adus mai multă transparență și o supraveghere mai strictă a bugetelor naționale de către Comisie. **PSC consolidat** a introdus prevederi și sancțiuni pentru statele membre care depășesc limitele privind datoria publică și deficitul bugetar. Când o țară nu aplică regulile stabilite, Comisia Europeană poate iniția proceduri de corectare a situației. Totuși, în timp ce aspectele privind supravegherea și monitorizarea prevăzute de Pactul de stabilitate și de creștere consolidat li se aplică tuturor statelor membre, sancțiunile financiare nu pot fi impuse decât celor din zona euro.

Tot în decembrie 2011 a fost introdus un nou mecanism - **Procedura privind dezechilibrele macroeconomice** (PDM), pentru o supraveghere mai atentă a divergențelor dintre economii, în special a diferențelor existente la nivel de competitivitate (capacitatea unei țări de a-și vinde produsele și serviciile pe piețele interne și externe). PDM analizează **10 indicatori economici**, identificând astfel modificările survenite la nivelul **cotei de piață a exporturilor, costului forței de muncă, datoriei sectorului privat și prețurilor locuințelor**. Dezechilibrele se pot manifesta, de exemplu, prin creșteri salariale care nu corespund creșterilor de productivitate sau prin creșteri bruște ale prețurilor locuințelor.

De asemenea, țările din zona euro au convenit, în 2011, să ia o serie de măsuri prevăzute de **Pactul euro plus**. Acesta reflectă interdependența economiilor lor și exprimă intenția de a asigura o mai bună coordonare a politicilor economice naționale. **Pactul a fost semnat și de șase țări din afara zonei euro: Bulgaria, Danemarca, Letonia, Lituania, Polonia și România.**

Mai mult decât atât, 25 state membre au convenit asupra unui **Tratat pentru stabilitatea, coordonarea și guvernarea care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2013** și consolidează disciplina bugetară și guvernarea economică între aceste state membre.

Pentru coordonarea politicilor economice, Comisia Europeană a stabilit un calendar strict, denumit **SEMESTRUL EUROPEAN**. În cadrul acestuia, se analizează în detaliu programele statelor membre în materie de reforme economice și structurale și se stabilesc recomandări pentru următoarele 12-18 luni.

Cine ce face?

PARLAMENTUL EUROPEAN – elaborează legislația împreună cu Consiliul și exercită supravegherea democratică a procesului de guvernare economică.

CONSILIUL EUROPEAN – șefii de stat și de guvern ai țărilor UE stabilesc principalele orientări ale politicii.

CONSILIUL – miniștrii de finanțe din toate țările UE coordonează politicile, decid asupra propunerilor înaintate de Comisie și iau hotărâri în numele statelor membre din care provin.

EUROGRUPUL – miniștrii de finanțe ai țărilor din zona euro decid asupra aspectelor legate de moneda euro.

COMISIA EUROPEANĂ – îi propune Consiliului orientări privind politica economică și bugetară, monitorizează țările UE și se asigură că acestea respectă deciziile și recomandările UE.

ȚĂRILE UE – își stabilesc bugetele naționale în limitele convenite pentru deficit și datorie, își determină propriile politici structurale în materie de muncă, pensii și piețe de capital și pun în aplicare deciziile Consiliului.

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ – pune în aplicare în mod independent politica monetară pentru zona euro, având ca principal obiectiv stabilitatea prețurilor.

În mai 2014, vor avea loc alegeri pentru Parlamentul European - singura instituție a Uniunii Europene aleasă în mod direct, de cetățenii celor 28 de state membre.

Este important să știm ce și pentru ce vom vota în mai 2014 și de aceea, vă prezentăm pe scurt, ce a făcut Parlamentul European pentru contracararea crizei, în ultima perioadă:

➤ **Pachetul de legi privind guvernanța economică – martie 2013**

Inițiativa "pachetului de 2 regulamente" pentru consolidarea disciplinei financiare în zona euro a fost aprobată de Parlament pe 12 martie 2013. În toamna anului 2010, UE a adoptat pachetul legislativ pentru supravegherea sectorului privat din punct de vedere financiar. În septembrie 2011, eurodeputații au aprobat așa-numitul "pachet de 6 reguli". Pachetul de două regulamente privind guvernanța economică care dorește consolidarea supravegherii bugetare în zona euro și ar putea oferi protecție legală țărilor din zona euro care se află în dificultăți financiare. Parlamentul European a asigurat scrutinul democratic al puterilor Comisiei.

➤ **Pachetul de reforme pentru întărirea băncilor din UE – aprilie 2013**

De la 1 ianuarie 2014, băncile din UE vor fi mai puternice. Modificările votate de Parlament, vor limita bonusurile bancherilor pentru a limita riscurile speculative, vor crește rezervele de capital pentru a ajuta băncile să facă mai bine față crizelor și vor întări supravegherea.

➤ **Măsuri pentru colectarea taxelor fraudate – mai 2013**

PE cere printr-o rezoluție ca statele membre să își unească forțele pentru a înjumătăți, până în 2020, decalajul fiscal în valoare de un trilion de euro. Deputații vor ca guvernele să cadă de acord asupra unor măsuri de combatere a paradiselor fiscale, de rectificare a lacunelor și de combatere a planificării fiscale agresive.

➤ **Norme consolidate împotriva manipulării piețelor financiare – septembrie 2013**

Informațiile privilegiate și manipularea piețelor au îmbogățit câțiva bancheri, dar au slăbit stabilitatea sistemului financiar. Pe 10 septembrie, deputații europeni au dezbătut și votat norme mai dure împotriva acestor abuzuri.

➤ **Reguli pentru limitarea riscului la cumpărarea casei – septembrie 2013**

Cei care își cumpără o casă vor fi mai bine informați despre costurile și riscurile creditului ipotecar, vor fi parțial protejați împotriva fluctuațiilor de piață care determină creșterea ratelor și vor fi mai bine protejați dacă nu mai pot rambursa creditul. Deputații au adoptat varianta finală a textului pe 10 septembrie, însă înainte de a aproba regulile în ansamblu, Parlamentul vrea ca statele membre să ia măsuri prin care să se asigure că aceste reguli vor fi aplicate corect pe teritoriul lor, așadar în toată Uniunea.

➤ **Undă verde pentru un singur supraveghetor bancar – septembrie 2013**

Din septembrie 2014, sistemul UE de supraveghere bancară va aduce sub directa supraveghere a Băncii Centrale Europene (BCE) aproximativ 150 dintre cele mai mari bănci ale Europei. Deputații au întărit transparența și responsabilizarea sistemului și au cerut Autorității Bancare Europene să dezvolte practici de supraveghere care să fie urmate de supraveghetorii din băncile naționale.

Surse de informare:

Biroul de informare în România al PE: <http://www.europarl.ro/ro/root.html>

Parlamentul European: <http://www.europarl.europa.eu/portal/ro>

Portalul Europa – Afaceri economice și monetare: http://europa.eu/pol/emu/index_ro.htm

Margareta Căpîlnean
Coordonator Centrul Europe Direct Maramureș